

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 2. februar 2009 truffet vedtak i

- Sak nr:** 43/08 (arkivnr: 200800460-15)
- Saken gjelder:** Klage fra advokat A på tingrettsdommer B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Berit Svensli Solseth
Halvor Kjølstad
Frode Sulland
Wenche Frogn Sellæg
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.
- Vedtak:** Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Innledning:

Ved brev av 22. juni 2008 har advokat A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd og sen saksbehandling. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 30. juni 2008 har avgitt uttalelse. Advokat A supplerte klagen ved brev av 7. juli 2008. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen, og har den 30. juni 2008 avgitt uttalelse.

I forbindelse med saksforberedelsen ble sekretariatet oppmerksom på at advokat As brev til Tilsynsutvalget av 7. juli 2008 etterlot tvil om han opprettholdt sin klage for Tilsynsutvalget. I telefonsamtale med advokat A 13. oktober 2008 bekreftet advokaten at han ikke ønsket å opprettholde sin klage for utvalget da de påklagede forhold hadde fått sin løsning etter inngivelsen av klagen.

I møte 23. oktober 2008 konkluderte Tilsynsutvalget med at det var grunnlag for å ta saken til behandling av eget tiltak, jf. domstolloven § 237 tredje ledd. Partene ble orientert om utvalgets beslutning i brev fra sekretariatet av 30. oktober 2008.

Saksfremstilling:

Den foreliggende klage gjelder to ulike forhold med utspring i to adskilte saker. Den ene delen av klagen refererer seg til barnefordelingssak hvor advokat A var mors prosessfullmektig. Tingrettsdommer B var saksforberedende dommer.

Det ble avholdt forberedende møte 29. mai 2007, og den sakkyndige avholdt møte med partene 22. juni 2007. Advokat A sendte inn arbeidsoppgave til retten samme dag. I det vedlagte brev anmodet advokat A retten om å ta stilling til spørsmålet om opphevelse av bostedsforbeholdet, samt om å utbetale beløpet á konto uavhengig av om retten fant det nødvendig å avholde flere rettsmøter i sakens anledning.

Det ble deretter begjært hovedforhandling i prosesskriv av 29. august 2007, og avholdt hovedforhandling 27. november 2007. Advokat A sendte inn arbeidsoppgaven til retten 27. november 2007. Denne oppgaven refererte seg til arbeid i tiden fra hovedforhandling ble begjært og frem til sakens avslutning. Denne arbeidsoppgaven ble honorert.

Til tross for gjentatte påminnelser, bl.a. brev av 27. november 2007 til X tingrett ved dommer B/D og 14. mai 2008, var den første arbeidsoppgaven verken honorert eller kommentert på tidspunktet for inngivelsen av klagen 22. juni 2008. Advokat A hadde på dette tidspunkt heller ikke mottatt noen tilbakemelding på sin anmodning om opphevelse av bostedsforbeholdet.

Den andre delen av klagen refererer seg til en mulig straffesak som på klagetidspunktet syntes å befinne seg på etterforskningsstadiet. Advokat A begjærte seg oppnevnt som bistandsadvokat for en gutt som faren var mistenkt for overgrep mot. I brev til advokaten av 15. mai 2008 viste tingrettsdommer B til at den angjeldende begjæring ikke inneholdt de opplysninger som var nødvendige for å ta stilling til om kriteriene for oppnevne var til stede. Advokat A redegjorde nærmere for saken i brev/telefaks av 19. mai 2008, og retten ble på ny anmodet om å oppnevne ham som bistandsadvokat. På tidspunktet for inngivelsen av klagen hadde advokat A ikke mottatt noen tilbakemelding.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Til tross for gjentatte påminnelser er fortsatt ikke hans arbeidsoppgave av 22. juni 2007, honorert eller kommentert. Hans anmodning om opphevelse av bostedsforbeholdet er heller ikke besvart.

Tingrettsdommer B må ta stilling til hans innsendte arbeidsoppgave, og dersom han ikke finner å kunne honorere denne, må det gis en begrunnelse. Dommerens fremgangsmåte er i strid med god dommerskikk og medfører at domstolens anseelse svekkes.

Fra advokat As brev av 7. juli 2008 siteres:

”Det skulle fremgå av mitt skriv til retten 22.06.08 [feilskrift for 2007] at jeg anså saken avsluttet og sendte min salær oppgave med timeliste for utført arbeid.

En tid etterpå ble jeg kontaktet av mor som fortalte at samværet ikke fungerte som det skulle. Jeg tok så kontakt med dommer B for å diskutere saken.

Dommer B påpekte at han ville holde saken åpen men at jeg så raskt som mulig måtte få avklart om jeg ønsket å be om hovedforhandling. Avslutningsvis i samtalen sier B at han er klar over at mitt krav ikke var honorert men at dette ville bli gjort så snart som mulig. Jeg hadde ikke tatt opp spørsmålet. For øvrig viser jeg til sakens dokumenter for hva jeg oppfattet av samtalen mellom oss.

Det jeg har reagert på i denne saken er den ikke-behandling mitt salærkrav har blitt utsatt for i det ingen av mine brev er besvart. Jeg har ikke fått avslag på mitt salærkrav eller på annen måte blitt tilskrevet i sakens anledning. Uansett hva dommer B og undertegnede måtte mene om hva som hadde blitt sagt mellom oss, kan det ikke herske tvil om at etterfølgende brev viser at jeg ikke hadde oppfattet det.

Når jeg så tar dette opp forventer jeg å få et svar slik at jeg får mulighet til å påklage på vanlig måte.”

Tingrettsdommer Bs ”ikke-behandling” av begjæringen om oppnevning av bistandsadvokat, er svært alvorlig. Hensett til familiens behov og dommerens noe konstruerte begrunnelse, sammenholdt med hva som i brev av 19. mai 2008 fremgikk av advokat As samtale med lensmannskontoret, anses dommerens handlemåte å være i strid med god dommerskikk og ikke i tråd med hensikten med bistandsadvokatinstuttet.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Etter partenes møte med sakkyndig 22. juni 2007 og advokat As innsendelse av omkostningsoppgave samme dag, fremkom det relativt raskt at As klient ikke var tilfreds med utfallet. Tingrettsdommer B hadde to telefonsamtaler med A sommeren 2007.

Fra uttalelsen siteres:

”I samtalene ble det berørt hvordan saken skulle bringes videre, evt. avsluttes og salær oppgaven ble ikke honorert. Vanligvis pleier jeg å tilskrive advokatene når de kommer med salær oppgaver før saken er avsluttet, men jeg er relativt sikker på at jeg i telefonsamtale

med advokat A redegjorde for at han enten måtte søke om a kontoutbetaling eller vente til sakens avslutning slik det følger av salærforskriften.

Saken ble så overlatt til en annen dommer som har avholdt hovedforhandling. Jeg har etter at saken ble overlatt annen dommer ikke sett As salæroppgaver eller purringer. Antagelig skyldes dette at post i saken ble lagt direkte til den dommer som har saken til behandling. Det konstateres at advokat A har tilskrevet embetet den 14. mai 2008. Dette brev har blitt liggende hos den dommer som har hatt saken til hovedforhandling og vedkommende har vært sykemeldt en tid. Jeg ser også av saken at den dommer som har hatt hovedforhandlingen har honorert advokat A salæroppgave, men det har da vært en misforståelse ved at advokat A ikke har tatt med hele sitt arbeid. Jeg ser også at advokat As salæroppgave ikke lenger ligger i saken. Den er antagelig ved en inkurie makulert sammen med innholdet i internomslaget.

Det er ingen tvist om at advokat A skal ha sitt salær. At han ikke har fått dette skyldes uheldige omstendigheter som at saken har versert mellom flere dommere, at sist behandlende dommer er sykemeldt og ikke minst at advokat A selv ikke har fulgt salærforskriften ved å inngi en fullstendig salæroppgave ved forhandlingenes avslutning. Imidlertid vil jeg, etter også å ha fått en uttalelse fra den dommer som har hatt saken til sluttbehandling, besørge at dette nå blir gjort.”

Hva gjelder den del av klagen som refererer seg til spørsmålet om oppnevning av bistandsadvokat, vises det til at advokat A begjærte seg oppnevnt som bistandsadvokat medio mai 2005 [formodentlig feilskrift for 2008]. I rettens brev til A av 15. mai 2008 ble det vist til at retten ut fra de foreliggende opplysninger ikke kunne ta stilling til om vilkårene for oppnevning var til stede. Ved brev av 19. mai 2008 redegjorde A nærmere for omstendighetene i saken. Tingrettsdommer B oppfattet innholdet i denne telefaksen slik at det ikke ville bli foretatt nærmere etterforskningskritt i saken på en stund. Saken ble på bakgrunn av telefaksen ikke ført inn i Lovisa og ble liggende på vent, delvis i påvente av en original begjæring og delvis fordi han regnet med å motta en salæroppgave for det arbeid som var gjort siden det ikke lå ytterligere etterforskningskritt i kortene. Dette erkjennes å være mindre heldig, og samme dag som tingrettsdommer B avga sin uttalelse til Tilsynsutvalget, oppnevnte han advokat A som bistandsadvokat.

Domstolleder – sorenskriver C – har uttalt følgende:

Det saksforhold som ligger til grunn for klagen fant sted på et tidspunkt som ligger forut for hennes tiltredelse som embetsleder 1. juni 2008. Hun har av denne grunn lite å bidra med utover tingrettsdommer Bs fremstilling av saken, og avstår av den grunn fra ytterligere merknader.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Klage I

Det er på det rene at advokat As salæroppgave av 22. juni 2007 fortsatt ikke var honorert på tidspunktet for inngivelsen av klagen. Denne salæroppgaven omfattet det arbeid som var utført fram til og med gjennomføringen av partenes møte med den sakkyndige 22. juni 2007. I det brev som fulgte salæroppgaven anmodet advokat A retten om å ta stilling til

spørsmålet om opphevelse av bostedsforbeholdet, samt om å utbetale beløpet á konto uavhengig av om retten fant det nødvendig å avholde flere rettsmøter i sakens anledning.

I henhold til salærforskriften skal arbeidsoppgave ”leveres den salærfastsettende myndighet snarest og senest innen 3 måneder etter avsluttet arbeid”, jf. forskriftens § 5 første ledd første punktum. Hovedregelen er altså etterskuddsvis honorering etter at saken er avsluttet. I forskriftens § 6 åpnes det imidlertid for forskuddsvis betaling, i den forstand at det kan utbetales et forskudd tilsvarende det salær som så langt er opptjent i saken, jf. § 6 andre ledd. Denne muligheten for forskuddsbetaling gjelder de spesielt langvarige og tidkrevende sakene, og det forutsettes at det inngis en spesifisering av hvilket arbeid forskuddsbetalingen gjelder, og hvilket tidsrom det er utført.

Tingrettsdommer B redegjør i sin uttalelse for at det relativt raskt etter at retten hadde mottatt salæroppgaven ble klart at saken ble videreført, og dommeren hadde i denne forbindelse flere telefonsamtaler med advokat A i løpet av sommeren 2007. Tingrettsdommer B fremholder at han vanligvis tilskriver advokater som innsender salæroppgavene før saken er avsluttet, men at han i herværende sak føler seg relativt sikker på at han i en av telefonsamtalene redegjorde for at advokat A enten måtte søke om a kontoutbetaling eller vente til sakens avslutning.

Utvalget kan ikke ta stilling til hvorvidt det var naturlig å anse saken for avsluttet på tidspunktet for inngivelsen av salæroppgaven. Men utvalget kan vanskelig se at ikke den innsendte salæroppgaven med følgeskriv ga retten tilstrekkelig oppfordring til å vurdere hvorvidt det var grunnlag for forskuddsbetaling i denne saken. Advokat A anmodet uttrykkelig om at arbeidsoppgaven ble honorert á konto dersom retten mot formodning fant at det burde innkalles til flere rettsmøter i saken.

Det fremgår av tingrettsdommer Bs uttalelse at en annen dommer ved embetet overtok ansvaret for herværende sak. Denne dommeren gjennomførte hovedforhandling i saken og honorerte advokat As ”andre” arbeidsoppgave som refererte seg til arbeid utført fra hovedforhandling ble begjært og fram til sakens avslutning.

Det fremgår av uttalelsene i saken for Tilsynsutvalget at advokat A etter honoreringen av arbeidsoppgave av 27. november 2007, tilskrev retten samme dag og etterlyste oppgjør for sin arbeidsoppgave av 22. juni 2007, og at tingretten også mottok brev fra A om det samme 14. mai 2008. Tingrettsdommer B viser til at han etter at saken ble overlatt en annen dommer verken har sett As salæroppgaver eller puringer. Han antar at alle henvendelser i saken er kanalisert til den dommer som hadde saken til behandling, og det opplyses at As brev av 14. mai 2008 har blitt liggende hos denne dommeren, som i en periode har vært sykemeldt.

Tilsynsutvalget konstaterer at det har tatt uakseptabel lang tid fra advokat As innsendte salæroppgave av 22. juni 2007 til honorering formodentlig ble foretatt sommeren 2008. Fristen for slik honorering er 30 dager jf. salærforskriften § 6, 1. ledd, og det er ikke godtgjort omstendigheter som kunne tilsi at fristen ble oversittet. Advokat As oppfølging av saken i to brev, viser også at han ikke hadde oppfattet at kravet ikke ville bli honorert. Sakens behandling fremstår derfor totalt sett som kritikkverdig.

Slik saken er opplyst for Tilsynsutvalget, er det imidlertid vanskelig å fastslå om forsømmelsen mest skyldes tingrettsdommer Bs manglende tilbakemelding, forhold hos den dommer som skal ha overtatt saken, eller mangelfulle rutiner ved domstolen. Utvalget

viker tilbake for å fremme kritikk mot tingrettsdommer B. Utvalget vil likevel understreke behovet for å behandle salærkrav raskt og at det fortrinnsvis bør være skriftlighet rundt domstolens behandling av slike saker.

Klage II

Advokat A har også innklaget tingrettsdommer Bs manglende behandling av hans begjæring om oppnevning som bistandsadvokat. Som det ovenfor er redegjort for, tilskrev tingrettsdommer B advokat A 15. mai 2008 og etterlyste ytterligere opplysninger før retten kunne ta stilling til spørsmålet om oppnevning. Advokat A ga nærmere redegjørelse for saken i brev til retten av 19. mai 2008. Først samme dag som tingrettsdommer avga sin uttalelse til Tilsynsutvalget – 30. juni 2008 – ble advokat A oppnevnt som bistandsadvokat i saken.

Det bør tilstrebes en rask avklaring av fremsatte begjæringer om oppnevning av bistandsadvokat. For fornærmede/pårørende i den enkelte sak vil det kunne være av avgjørende betydning at det blir foretatt en rask oppnevning. I henhold til salærforskriften har bistandsadvokaten krav på salær fra det tidspunktet oppnevningen gjelder, og det kan ikke påregnes at advokaten yter bistand i den tro at arbeidet vil godtgjøres uten at det formelt sett foreligger en oppnevning i saken.

I den foreliggende sak tok det om lag halvannen måned fra retten mottok de nødvendige opplysninger for å kunne avgjøre oppnevningsspørsmålet, og til oppnevningen rent faktisk ble foretatt. Tilsynsutvalget anser dette for å være for lang tid. Tingrettsdommer B oppfattet saken slik at det ikke ville bli foretatt nærmere etterforskningskritt på en stund, og forklarer at begjæringen ble liggende på vent delvis i påvente av en original begjæring og delvis i påvente av salæroppgave for det arbeidet som var utført.

Til dette vil Tilsynsutvalget bemerke at det av redegjørelsen av 19. mai 2008 fremgår at lensmannen i Y hadde opplyst til advokat A at han ikke ville be om dommeravhør da, men at politiet ville etterforske videre slik at man før et eventuelt dommeravhør ville ha så mye kunnskap om saken som mulig. Advokat A opplyser videre i brevet at det derfor ikke vil være tilstrekkelig med bistandsadvokat fra dommeravhøret. Ut fra dette brevet skulle det derfor være klart for tingrettsdommer B at vilkårene for oppnevning var tilstede, og at oppnevningen burde skje raskt.

Tilsynsutvalget vil tilføye at en bistandsadvokat også har andre oppgaver enn å bistå i forbindelse med etterforskningskritt fra politiets side. Bistandsadvokaten vil bl.a. selv kunne ta initiativ til ytterligere etterforskningskritt og å orientere om offentlige støttetilbud dersom det synes å være behov for dette.

Etter dette finner utvalget at tingrettsdommer Bs håndtering av oppnevningsspørsmålet var i strid med normene for god dommerskikk. Det er grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak i form av kritikk, jf. domstoloven § 236 andre ledd.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.